

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

EXPUNERE DE MOTIVE

Procesul de privatizare a unităților economice de stat reorganizate ca regii autonome și societăți comerciale în temeiul Legii nr. 15/1990 a fost demarat în anul 1990 prin constituirea Agenției Naționale pentru Privatizare, în subordinea guvernului. Derularea procesului de privatizare a întreprinderilor de stat a avut ca scop accelerarea tranziției României spre economia de piață, promovarea inițiativei particulare și antreprenoriale, dezvoltarea sectorului privat și promovarea unui program și a unei legislații pentru ca operatorii economici să se integreze pe deplin în economia internațională.

Începând cu Legea nr. 58/1991 s-a stabilit cadrul juridic pentru transferul proprietății de stat în proprietatea privată a persoanelor fizice și a persoanelor juridice, prin transferul gratuit al unei părți din acțiunile statului către cetățenii români îndreptățiți pe baza certificatelor de proprietate, prin vânzarea acțiunilor rămase după transfer și prin vânzarea directă de active din patrimoniul unor societăți comerciale. Privatizarea activelor statului a fost esențială pentru realizarea unei economii de piață, întărirea disciplinei financiare a întreprinderilor și îmbunătățirea productivității și eficienței acestora, conform înțelegerilor României cu organizațiile și instituțiile financiare internaționale. Progresele României în îndeplinirea măsurilor din domeniul privatizării activelor statului au facilitat obținerea statutului de economie de piață funcțională și finalizarea, la finalul anului 2004, a negocierilor care au permis semnarea Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană.

Fără a minimiza eforturile României în aplicarea măsurilor de reformă economică pentru trecerea la o economie de piață funcțională, se poate constata că privatizarea activelor statului a condus în numeroase situații și la lichidarea unor societăți comerciale pretins neviabile sau la adoptarea unor strategii de restructurare care nu au avut efectele scontate și care în final au condus la închiderea și falimentul multor capacități de producție și de infrastructură critice, esențiale pentru dezvoltarea economică, menținerea funcțiilor vitale și siguranța statutului.

Ca urmare a măsurilor adoptate de Parlamentul și Guvernul României, indiferent de majoritatea parlamentară existentă la un anumit moment, a fost întărită disciplina financiară a operatorilor economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale dețin direct ori indirect o participație majoritară, productivitatea și eficiența acestora s-a îmbunătățit, iar deciziile în cadrul acestora sunt bazate pe piață și fundamentate strict pe considerente economice, toate aceste rezultate pozitive fiind sprijinite și de reformele realizate în domeniul financiar și fiscal.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Constituția României, prin art. 135 alin. (2) lit. b) obligă statul să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică. Prezentul proiect de lege conține prevederi pentru stabilirea clară a sectoarele de interes economic național esențiale siguranței statului, care sunt justificate de interese fundamentale legitime ale statului și societății. Apreciem că enumerarea acestor sectoare este suficientă pentru a motiva aceste dispoziții, fără a fi necesară detalierea fiecărui sector strategic în parte.

Reglementarea propusă nu presupune intervenția statului în competiția economică ori fragilizarea unei economii de piață funcționale. Prezența statului în economie, prin participații deținute la operatorii economici din sectoarele menționate există și în celelalte state ale Uniunii Europene. Până în prezent, pornind de la considerentul obiectiv al privatizării unei economii centralizate, deținută de stat și care funcționa pe baza de planificare, întreaga legislație în domeniu s-a axat exclusiv pe diminuarea participațiilor deținute de stat. Reglementarea propusă pornește de la ipoteza potrivit căreia statul trebuie să dispună, în numele intereselor naționale, și de posibilitatea creșterii participațiilor sale, prin toate operațiunile permise de lege, în sectoarele economice strategice.

Potrivit Legii nr. 15/1990, regiile autonome s-au organizat și funcționat în ramurile strategice ale economiei naționale stabilite prin H.G. nr. 266/1993, precum și în unele domenii aparținând altor ramuri stabilite de Guvern. Organizarea și funcționarea sub forma regiilor autonome apare desuetă și în evidentă contradicție cu realitățile economice și juridice contemporane, comparativ cu situația economică, socială și politică a României din 1990, iar transformarea regiilor autonome în societăți comerciale cu statul unic acționar în condițiile Legii nr. 31/1990 este pe deplin justificată. De aceea, propunem transformarea acestora în societăți pe acțiuni, în sistem dualist, potrivit legii.

În legislația privind privatizarea, atât în normele cu caracter general, cât și în normele speciale, s-a prevăzut obligativitatea ca terenurile aflate în patrimoniul societăților să fie evaluate, iar valoarea acestora să constituie aport la capitalul social. Totodată, pentru ipoteza în care procedura de identificare și evaluare a terenurilor, ori înregistrarea majorării capitalul social cu aportul în natură nu se realiza până la transferul pachetului de acțiuni scoase la tranzacționare, majorarea de capital cu aportul statului trebuia realizată, dând drept de preemțiune cumpărătorului inițial de acțiuni și pentru diferența rezultată. Din informațiile deținute, există încă societăți la care terenurile nu au fost inventariate, nu au fost evaluate și nu au constituit aport în naturală la capitalul social, statul fiind, în mod evident, păgubit cu valori substanțiale. Mai mult, mai multe terenuri au fost menținute ca active ale societăților fiind utilizate în beneficiul noilor acționari prin tranzacționare, închiriere, constituire ca garanții bancare, aport la capitalul social la altor societăți sau alte asemenea operațiuni.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Propunerea legislativă impune și suspendarea procedurilor specifice privatizării pentru o perioadă de 5 ani, ceea ce va permite măsuri prin care statul să-și reevalueze portofoliul de participații, să efectueze investiții și să-și eficientizeze prezența în acționariatul operatorilor economici care funcționează în sectoarele de interes economic strategic de care am amintit.

Informațiile publice arată că, la acest moment, procesul de privatizare a participațiilor statului nu mai este o necesitate economică, iar resursele statului nu au nevoie de o asemenea sursă bugetară. Statul nu va avea acțiuni privilegiate ori drepturi speciale și nu poate împiedica investițiile, atât directe, cât și de portofoliu la acești operatori economici și nu poate impune restricții privind libera circulație a capitalurilor ori libertatea de stabilire, cerințe stabilite de Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene. În același timp, în cazul participațiilor statului cu o valoare de până la 2.000.000 de lei, dispozițiile privind suspendarea procesului de privatizare nu se aplică, pentru a nu menține în portofoliul statului participații a căror valoare relativ redusă nu poate justifica un interes economic special.

Totodată, proiectul de lege prevede măsuri în scopul recuperării prejudiciilor produse economiei naționale, până la o anumită dată, de la persoanele care au săvârșit infracțiuni în procesul de privatizare sau în procedura de acordare a despăgubirilor aferente imobilelor preluate în mod abuziv, și constituirea surselor de finanțare a investițiilor statului la operatorii economici care funcționează în sectoarele de interes economic național.

Pentru recuperarea prejudiciului suferit de stat se aplică *restitutio in integrum*, bazată pe regula *resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis*. Dacă aceste reguli și principii sunt etice și legitime față de persoanele private deposedate abuziv de proprietățile deținute, atunci este, în egală măsură, și pentru statul român. În cadrul legii, principiul *restitutio in integrum* se materializează prin intrarea în proprietatea statului a acțiunilor și activelor (cu excepția celor imobiliare), dobândite ca urmare a unor infracțiuni. Excepția de la aplicarea principiului *restitutio in integrum* o constituie doar ipoteza sub-dobânditorului de bună credință și cu titlu oneros a unui bun imobil, ceea ce nu este cazul participațiilor la operatorii economici. Astfel, tranzacțiile succesive nu pot legitima dobândirea frauduloasă de acțiuni prin procesul de privatizare ori prin titluri de despăgubire și titluri de conversie. În mod firesc, dobânditorii de bună-credință de acțiuni sunt îndreptățiți la despăgubiri pentru acțiunile de care sunt deposedați în favoarea statului român. Doar că, în aceste situații, despăgubirile se obțin potrivit dreptului comun, de la persoanele vinovate. Aceste dispoziții sunt aplicabile, firește, doar în cazul societăților aflate în stare de funcționare, în condițiile legii.